

Onderwerp: Nieuw Speelbeleid 'Samenspel(en) in Overbetuwe'

Ons kenmerk: 2021-011740

Nummer:

Elst, 14 december 2021

AAN DE RAAD

1. Voorstel

1. *Het speelbeleidsplan 'Samen(spel) in Overbetuwe' vast te stellen en daarmee toe te werken naar hoofd- en nevenstructuur voor goede basisspeelvoorzieningen op lange termijn.*
2. *De keuze te maken voor het voorkeursscenario 1 en in overeenstemming met de oplegnotitie over te gaan naar de uitvoeringsfase waarin € 385.500 extra inventariswaarde toegevoegd wordt in 16 jaar.*

2. Inleiding

In 2020 heeft een eindevaluatie plaatsgevonden van de uitvoering van twee beleidsnota's op het gebied van speelruimte: Ruimte voor de Jeugd (2010) en Buitenspelen in Overbetuwe (2012).

Een nieuw beleidsdocument voor de ontwikkeling van het speelbeleid is daarna ontwikkeld en ligt nu voor, rekening houdend met de speerpunten uit de evaluatie en gemeente-brede ontwikkelingen als de omgevingswet, de interactievisie en het planmatig ramen.

Het faciliteren van spel, sport, bewegen en ontmoeten vinden we van groot belang binnen de gemeente Overbetuwe. In de vorige beleidscyclus van speelbeleid van 2010-2020 hebben we erop ingezet om samen met de omgeving speelplekken te creëren die tegemoetkomen aan de wensen van de gebruikers en de omgeving. Voor de daadwerkelijke realisatie van speelplekken is gedegen kennis en begeleiding nodig. De realisatie van iedere speelplek of cluster van speelplekken is een apart project op zich. De fysieke realisatie behelst circa 80 procent van het projectrealisatiebudget. Voor de keuze van de speelplek is een intensief samenspel met de omgeving belangrijk. Vanuit de interactie die we met de samenleving voor ogen hebben zoeken we naar 'Samenspel' met inwoners op de hoofdstructuur (eigenaarstype T3 en T2) en op nevenstructuur (T2). Op die manier realiseren we plekken die tegemoetkomen aan de wensen van de omgeving. De resterende 20 procent van het projectrealisatiebudget besteden we aan interactie met de omgeving voor dit onderwerp. Een projectleider uit het fysieke domein loopt in samenwerking met een ontwerper/uitvoerder samen met kinderen, jongeren, (groot) ouders en omwonenden speelprojecten door. Ook leden van wijk- en dorpsraden als ook Jongerenwerk en Stichting Gehandicaptenplatform Overbetuwe sluiten aan.

De wensen van de omgeving zijn dynamisch. De samenstelling van een buurt of wijk kan veranderen. Iedere buurt of wijk kent een andere vorm van (inwoners)organisatie of mate van participatie. Met dit beleid "spelen" we daarop in. Dit betekent dat we een visie hebben ontwikkeld op Bewegen, Ontmoeten, Spelen en Sporten (hierna: BOSS) samen mogelijk maken voor de periode van 2023 tot en met 2029. Een visie die ruimte biedt voor een invulling van speelruimte die passend is op dat moment én zoveel mogelijk aansluit bij de wensen van de omgeving. In de beleidsnota 'Samenspel(en) in Overbetuwe' wordt ingegaan

op hoe we binnen de gemeentelijke context de inwonersparticipatie kunnen vergroten binnen de dynamiek van een veranderende omgeving.

Koppeling met andere beleidsvoornemens:

Het beleidsveld Spelen kent binnen het Sociale Domein raakvlakken met een aantal belangrijke sociale beleidsdoelen van gemeente Overbetuwe.

- Vanuit sociaal oogpunt zijn vitale inwoners die meedoen en meetellen een belangrijk streven.
- We weten dat tevredenheid over de leefomgeving van invloed is op het gebruik van de openbare ruimte om te bewegen, ontmoeten, spelen en sporten (BOSS).
- En speelbeleid werd al succesvol participatief uitgevoerd, maar kan nog meer handen en voeten geven aan de implementatie van de Visie op interactie met de samenleving. Hiervoor leent het gesprek over de speelruimte zich goed.

Een aansluiting bij het ‘planmatig ramen’ binnen het Ruimtelijk Domein is met de opzet van de nieuwe nota tot stand gekomen.

We hebben in de afgelopen beleidscyclus goed geluisterd naar wensen van onze inwoners en er is een veilig, uitgebreid voorzieningenniveau gecreëerd op een hooggewaardeerde participatieve wijze. We hebben minder aandacht gehad voor een scherpe visie op een goed passend voorzieningenniveau met een goed doorgerekend financieel beheer van de 130 speelplekken. Ook gezien de gemeentelijke ontwikkeling van planmatig ramen aan de hand van beheerplannen moeten we in het nieuwe beleid daarom keuzes maken op het gebied van:

- De invoering van een hoofd- en nevenstructuur voor een eerlijkere verdeling over de kernen en een basisvoorziening borgen op lange termijn.
- De onderhouds- en beheerfinanciën verbeteren
- Investeren op groei en verbetering jongerenplekken
- Bewonersparticipatie doorzetten en ondersteunen met inspiratiemateriaal en transparantie over (on)mogelijkheden

3. Doel en beoogd effect

De visie waarbij Bewegen, Ontmoeten, Spelen en Sporten (BOSS) samen mogelijk wordt gemaakt biedt een invulling van speelruimte die alle kinderen de kans biedt om zich fysiek en mentaal gezond te ontwikkelen, die passend is bij de dynamiek van een veranderende omgeving en die zoveel mogelijk aansluit bij de wensen van gebruikers. Door toe te werken naar een hoofd- en nevenstructuur borgen we op lange termijn een basisvoorziening voor spelen, ontmoeten, bewegen en sporten terwijl we inwonersparticipatie vergroten.

Hiermee komen we tegemoet aan de speerpunten van de spee-evaluatie 2010-2020:

- Participatieve werkwijze voortzetten;
- Inwoners beter faciliteren om meer zelf te doen;
- Verbeteren deel van speel-en ontmoetingsplekken;
- Verbeteringen financiën;
- Effect van nieuwe ontwikkelingen meenemen.

4. Argumenten

1. Het speelbeleidsplan ‘Samen(spel) in Overbetuwe’ beleidsmatig vast te stellen en daarmee toe te werken naar hoofd- en nevenstructuur voor goede basisspeelvoorzieningen op lange termijn.

1.1. *Een hoofd- en nevenstructuur invoeren is areaal behouden en budgetten effectiever benutten voor een prettige leefomgeving.*

De vervangingsopgave die voor ons ligt is niet te dicht met het huidige exploitatiebudget. Dat zou betekenen dat toestellen die omvallen niet vervangen worden en we complete speelplekken moeten laten verdwijnen. Wat dit voorkomt: We werken toe naar een splitsing van het huidige speelareaal naar een hoofdstructuur voor de basisvoorziening met formele speel-, sport- en ontmoetingsplekken en daarnaast aanvullende (in)formele speelplekken op de nevenstructuur. Zo neem je verantwoordelijkheid voor het borgen van een prettige leefomgeving voor (niet alleen) de jongste inwoners. Het huidige areaal indelen in een hoofd- en nevenstructuur gaat daarmee niet over een bezuiniging, maar over bestaande budgetten beter inzetten met het oog op behoud van het areaal in de toekomst.

1.2. *We verdelen ons speelareaal eerlijker over onze kernen en buurten*

Met de keuze voor een nieuwe structuur verdelen we het huidige speelareaal eerlijker over de kernen en kunnen we een basaal speelareaal in onze kernen te blijven houden zodat iedereen een mooie speelplek heeft op een bereikbare afstand.

1.3. *Wensen van bewoners zijn de basis voor de opzet nieuwe structuur*

Wensen van inwoners zijn opgenomen in de nota in Plankaarten die we in de aankomende cyclus als advieskaarten meenemen in participatieprojecten. De input van inwoners maakte duidelijk welke speelplekken een belangrijke en minder belangrijke rol hebben. Daarop zijn verschillende soorten functieplekken bepaald -afgestemd op locatie plus omgevingsfactoren- met een streefinventariswaarde per soort speelplek. De adviesindeling is dus doordacht en onderbouwd. Dit helpt in de uitvoering om helder te zijn over (on)mogelijkheden van inwonerswensen.

1.4. *Helderheid over de (toekomstige) functionele inrichting per plek maakt integraal, efficiënt beheerbeleid binnen het Integraal Kwaliteitsplan Openbare Ruimte (IKP OR) makkelijker.*

In afstemmingen over beheerprojecten in de gemeente is een duidelijke toekomstige ontwikkelingswens per formele speelplek een vaste waarde om mee te kunnen werken

1.5. *Verbeteren van de kwaliteit en kwantiteit van jongerenplekken is een evaluatiespeerpunt.*

Uit de speelevaluatie 2014-2020 bleek dat jongerenplekken nog aandacht vragen op kwalitatief en kwantitatief niveau. Genoeg aantrekkelijke plekken betekent natuurlijke spreiding en ruimte voor de jongeren(ontwikkeling). Indirect gevolg is een beperking van overlast, een wens van politie en handhaving.

2. *De keuze te maken voor het voorkeursscenario 1 en in overeenstemming met de oplegnotitie over te gaan naar de uitvoeringsfase. De uitgangspunten uit de financiële paragraaf worden verwerkt in de beheerplannen voor het IKP OR.*

2.1. *Met de keuze voor voorkeursscenario 1 werken we in 16 jaar toe naar een gemiddelde speelwaarde per kind van € 330.*

Met € 300 aan speelinvesteringen per kind zitten we nu onder het landelijk gemiddelde van circa € 330. Ter vergelijking; in Lingewaard is dit €350 (2020), in Veenendaal € 377 (2020) en in Wageningen € 326 (2018).

5. Kanttekeningen en risico's

1.1 *Het omvormen van speelplekken in de nevenstructuur kan voor inwoners als onprettig ervaren worden.*

Het kan voorkomen dat inwoners het geen prettig idee vinden dat 'hun plek' omgevormd wordt van een formele speelplek naar een informele plek in de nevenstructuur. De plek blijft

echter een BOSS-functie houden en inwoners worden daarbij betrokken. Een goed of beter ingerichte formele speelplek is binnen de hoofdstructuur op bereikbare afstand in hun buurt beschikbaar.

6. Financiën

Zonder een impuls is instandhouding van de huidige inventariswaarde niet mogelijk; naar de toekomst toe zou nog maar 50% van de speeltoestellen vervangen kunnen worden en zakt de inventariswaarde van de huidige 3,2 miljoen naar 1,8 miljoen. Voor deze impuls zijn omvormingskosten voor de nevenstructuur en jongerenvoorzieningen nodig.

Met de keuze voor voorkeursscenario 1 werken we in 16 jaar toe naar een gemiddelde speelwaarde per kind en een inventariswaarde van 3,6 miljoen.

	Impuls in inventaris en omvorming (scenario 1)	Impuls in omvorming (scenario 2)	Geen impuls
Inventariswaarde in mln.	3,6	3,2	1,8
speelwaarde per kind in €	330	300	170

Basisvoorwaarde voor realisatie van de visie in de nieuwe Speelnota 'Samenspel(en) in Overbetuwe' is het voortzetten van de impuls voor projectondersteuning en ontwerp- en uitvoeringsexpertise bij de participatieve speelprojecten. Dat gebeurt vanuit de huidige formatie bij het fysiek en sociaal domein.

De financiële gevolgen:

Omschrijving	scenario 1	kosten p/j	Toelichting
	Uitvoering verbeter voorstellen		
Inventariswaarde hogere investering	€ 385.500	€ 24.000	
Jaarlijkse investering:			
omvormen nevenstructuur	€ 10.200		budget kan na 14 jaar vervallen
investeren jongerenvoorzieningen	€ 34.300		budget kan na 7 jaar vervallen
Kapitaallasten Neven- en Jongeren		€ 3.150	

1. De verhoging van € 30 van de speelwaarde met kind naar de landelijk gemiddelde speelwaarde van € 330 vergt een extra investering van **€ 385.500**. Uitgaande een levensduur van 16 jaar betekent dit een extra investeringsbedrag per jaar van € 24.000 (afgerond).

2. Voor het uitvoeren van het speelbeleid zijn omvormingskosten nodig namelijk

- in de eerste 7 jaar: **€ 10.200** voor jongerenvoorzieningen
- in de eerste 14 jaar: **€ 34.300** voor de aanpassing van de nevenstructuur.

Deze omvormingskosten zijn investeringen.

De jaarlijkse kapitaallasten van de omvormingskosten van € 44.500 bedragen € 3.150 per jaar.

3. In het huidige speelbeleid is tot en met 2020 jaarlijks € 37.500,- besteed aan de fysieke realisatie en de participatieve totstandkoming via een projectleider met kennis van

het fysieke domein en een deskundig ontwerper/uitvoerder. In de praktijk bleek dit bedrag onvoldoende. Dit budget is vervallen bij het einde van de beleidsperiode (2020).

In het speelbeleid dat nu voorligt verzorgen we zowel de fysieke realisatie als de interactie met de inwoners vanuit de huidige formatie bij het fysiek en sociaal domein.

Risico van deze werkwijze is dat deze ten koste gaat van andere aandachtsvelden en taken. In 2022 maken we binnen de reguliere P&C-cyclus de balans op tussen de verhouding van de taken die er liggen en de formatie.

NB. De (groen) gearceerde bedragen komen overeen met de in het oplegdocument, paragraaf 4.3.1 aangegeven cijfers.

Alle bovenstaande financiële mutaties zullen worden meegenomen in de in voorbereiding zijnde beheerplannen voor de openbare ruimte. Deze beheerplannen en de daaruit voortvloeiende lasten zijn gebaseerd op het systeem van planmatig ramen en worden begin 2022 ter vaststelling aan u voorgelegd. De hieruit voortvloeiende financiële gevolgen zullen worden opgenomen in de Kadernota 2023.

7. Vervolg

Planning

Op 2 februari 2022 is de voorbereidende vergadering voor de besluitvormende Raadsvergadering van 15 februari 2022.

Bij de vaststelling van de beheerplannen door de raad in Q1/Q2 2022 wordt het door de raad gekozen scenario meegenomen. In de Kadernota 2023 volgt de financiële borging. Per 2023 kan de uitvoering van het speelbeleid dan uitgevoerd gaan worden. In navolging van het vastgestelde beleidsdocument volgt een integraal binnen het IKP OR afgestemd meerjarenuitvoeringsplan spelen voor 2023-2029. De 'projectenkaravaan' begint vanaf de kern(en) met de meeste urgentie. Waar het project loopt, pakken we de hoofdstructuur aan en besluiten we hoe de vorm van de nevenstructuur gaat worden, beiden met participatie van inwoners.

Aanvullende initiatieven van inwoners zijn niet tijdgebonden en kunnen altijd ingediend worden. Aanpak gebeurt zo veel mogelijk in afstemming met andere lopende ruimtelijke projecten/ontwikkelingen om integraliteitsvoordelen te behalen.

Communicatie

Een besluit op dit voorstel wordt gedeeld in het gemeentenieuws en een persbericht.

Inwoners worden via het gemeentenieuws geïnformeerd over de planning van uitvoeringstrajecten zodra deze klaar is. Bij aanvullende losse inwonersinitiatieven die eerder genomen worden zijn de Plankaarten en Staalkaarten uit de nota informatief om inwoners te kunnen informeren over de geadviseerde koers van hoofd- en nevenstructuur en om hen te kunnen inspireren over inrichting, participatieafstemming in de buurt.

Initiatiefnemer, interactievorm en rol gemeente

Gemeente is initiatiefnemer van de nieuwe Speelbeleidsnota 'Samenspel(en) in Overbetuwe'. Bij de opzet is de inwoner geconsulteerd via een digitale enquête om inzicht te geven in de beleving van de BOSS-mogelijkheden in de openbare ruimte en van onze participatieve werkwijze. Die input is meegenomen in de adviesplankaarten waarmee we de kernen en wijken ingaan in de volgende uitvoeringscyclus.

In het speelbeleid is er veel aandacht voor interactie met samenleving opgenomen. Er is geborgd dat er in de uitvoeringsfase ruimte is voor eigenaarschapstype 2, waarbij bewoners initiatieven ontplooiën en we als gemeente kunnen ondersteunen met inspiratie, ervaring, advies, een klein budget en inzet van mankracht indien nodig.

In de hoofdstructuur is de trekkersrol voor de gemeente om zorg te dragen voor voldoende en passende speelplekken in onze kernen, zodat iedereen een mooie speelplek heeft op een bereikbare afstand. Inwoners kennen hierbij een meebeslissingsrol over de uiteindelijke inrichting (eigenaarschapstype 3).

Evaluatie

In 2026 volgt een tussenevaluatie. Eind 2029 geeft een eindevaluatie weer in hoeverre de realisatie van de geadviseerde hoofd- en nevenstructuur is geslaagd. Een evaluatie van de beleving van de BOSS-kwaliteit van de openbare ruimte en de ervaringen van inwoners wordt daarin meegenomen.

HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN WETHOUDERS,
de gemeentesecretaris, de burgemeester,
P.J.E. Breukers R.P. Hoytink-Roubos

8. Relevante stukken 2021-011740

1. Speelbeleidnota 'Samenspel(en) in Overbetuwe'
2. Oplegdocument bij Speelbeleidnota 'Samenspel(en) in Overbetuwe'
3. Raadsbesluit 'Samenspel(en) in Overbetuwe'

Portefeuillehouder: D.E.W. Horsthuis

De behandelend ambtenaar is J. van Grootel. Technische vragen dienen uiterlijk de donderdagmorgen om 08.00 uur voor de betreffende politieke avond te worden gesteld via griffie@overbetuwe.nl.